

**HUSETS
TEATER**

AKUT360 presenterer

LAMPEDUSA

12. - 26. Januar 2017

LAMPEDUSA

60 millioner mennesker på flugt. Et Europa under forandring. Hvem vil vi være i mødet med de fremmede?

I efteråret 2013 druknede omkring 360 flygtninge, mange af dem kvinder og børn, da den båd, de opholdt sig på, kæntrede få sømil fra den italienske ø Lampedusa.

LAMPEDUSA skildrer Europas udfordring med migration og flugt gennem to personlige fortællinger fortalt af to mennesker, der, som så mange andre, føler sig pressede af indvandring og de fremmede. I et Europa, hvor fremmedfrygten finder næring, er disse to personer hverken entydigt gode eller onde, men personificerer, at hele problematikken nærmest er provokerende kompleks og kompliceret.

Oplev en forestilling om de mest voldsomme og aktuelle begivenheder netop nu, befriende frataget politiske opråb og løftede pegefingre.

Medvirkende: Rosa Sand Michelsen, Jesper Hyldegaard

Instruktør: Andreas Dawe

Dramatiker: Anders Lustgarten

Oversættelse: Christina Meincke

Co-producent: Kulturkontoret, Forsøgsstationen

Spilleperiode: 12.-26. januar 2016. Ma-fr. kl. 20.00, lø kl. 17.00.

Billetpriser: KUN 40 kr. v/ min. 6 unge under 25 år. Normalpris: 150 kr. eller 80 kr. for unge.

Billetbestilling: Kontakt Husets Teaters billetkontor på anette@husetsteater.dk eller tlf. 33 25 13 76 (man-fre kl. 14-18).

Yderligere information: Kontakt venligst My van Dijk, my@husetsteater.dk eller 33 25 13 76

Undervisningsmateriale til LAMPEDUSA

Dette undervisningsmateriale retter sig mod undervisning på ungdomsuddannelserne. Det er primært egnet til undervisning i:

Samfundsfag: massemedier, politisk meningsdannelse, samfundsudvikling, international politik

Dansk: sprogiagttagelse, visuelle udtryksformer, argumentationsanalyse, nyhedstekster, kildekritik

Drama: analyse af forestillingen og dens valg, forståelse for den skabende proces, forestillingens placering i dens samtid

Materialet behandler forskellige emner med relation til forestillingen LAMPEDUSA. Det består af korte introducerende tekster, forslag til spørgsmål, der kan arbejdes med, og links til inspiration. Materialet er ment som et inspirationskatalog og tager ikke stilling til, hvordan der kan arbejdes med de forskellige emner, fordi I som undervisere har langt mere forstand på det.

Kapitel 1: Flygtninge – realiteter, holdninger og debat

Kapitel 2: Sprogets magt

Kapitel 3: Forestillingen Lampedusa og interview med instruktøren

Der er desuden mulighed for at booke en snak med skuespillerne og instruktøren efter forestillingen, det skal bookes på forhånd. For yderligere information kontakt: My van Dijk på my@husetsteater.dk

Kapitel 1: Flygtninge – realiteter, holdninger og debat

”3.800 migranter – mindst – er indtil nu omkommet i år på Middelhavet i forsøget på at nå Europa. Ifølge FN betyder det allerede nu, at 2016 bliver det mest dødbringende år på ruterne over Middelhavet. Risikoen er tredoblet på et år, idet antallet af migranter er faldet fra ca. en million sidste år – da 3.771 blev fundet omkommet – til foreløbig 327.800 i år” – Politiken 27. oktober 2016

Lampedusa

Den italienske ø Lampedusa er et knudepunkt på en af de ruter, som flygtninge fra Mellemøsten og Afrika kan følge på deres vej mod Europa. En anden vej går gennem Tyrkiet og til søs mod en af de græske øer, fx Lesbos, der ligesom Lampedusa har modtaget mange flygtninge de seneste år.

- Find Lampedusa og Lesbos på Google Maps.
- Undersøg, hvad det betyder for en lille ø som Lampedusa, at den modtager så mange flygtninge.
- Hvilke vilkår har beboerne på øen?
- Og flygtningene? Hvordan lever de, og hvordan kommer de videre mod deres mål, som ofte ikke er Italien?

Inspiration

Interview med den bosniske flygtning og forfatter Alen Mescovic. Politiken 22. maj 2016.

<http://politiken.dk/debat/ECE3217420/jeg-foeler-de-syriske-flygtninges-smerte-for-jeg-har-selv-vaeret-der/>

Depp Mattock: Beretning fra en flygtningebåd. Information 16. juli 2016:

<https://www.information.dk/d%C3%B8dsrejsen>

P1: journalist Thomas Ubbesen rejser ad flygtningeruter gennem Europa i efteråret 2016.

<http://www.dr.dk/p1/den-usynlige-flygtningerute/>

Oxfam International: <https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2016-04-18/lampedusa-1-year-eu-still-failing-deal-migration-crisis-death>

Faktalink: menneskesmugling <http://www.faktalink.dk/titelliste/menneskesmugling/menneskesmugling-i-dag>

Flygtninge i Danmark, september 2015

I september 2015 blev flygtningestrømmen til Danmark øget, primært pga. af krigen i Syrien. Det var både flygtninge, som ville søge asyl her, og flygtninge, som ønskede at rejse videre til Sverige. En septemberdag gik der flygtninge på Sydmotorvejen ved Rødby, et scenarie, der gav folk lyst til enten at spytte på flygtningene (de fleste heldigvis i overført forstand) og argumentere for genindførelse af grænsekontrol eller samle så mange flygtninge som muligt op i biler og køre dem til Sverige. Mange samlede også mad og tøj og kørte til grænsen med det. De fleste reagerede ikke på nogen af disse måder, men rigtig mange talte om det, fordi flygtningeproblematikken, som på ingen måde er ny, pludselig blev meget konkret.

Foto: Sigrid Nygaard, Information

Foto: Michael Drost-Hansen

- Hvilken debat satte situationen i gang?
- Når den slags sker, skorter det ikke på referencer til 2. Verdenskrig, og det er nærmest som om alle fløje i politik kan bruge den gamle krig. Find eksempler på, hvad de bruger krigen til, hvad er deres argumenter hver især?
- Herover ses to billeder, som er taget, da gruppen af syriske flygtninge vandrede på motorvejen, og som blev bragt i mange medier. Hvad viser de?
- Hvorfor tror du, de blev brugt så mange gange?

Inspiration

Lige da det skete: http://politiken.dk/udland/fokus_int/Flygtningestroem/ECE2834156/politiet-forsøger-at-standse-flygtninge-paa-motorvejen/ Politiken 9. september 2015.

Længere tekst om flygtningene på motorvejen: <http://www.b.dk/nationalt/da-danmark-blev-overvaeldet-og-flygtninge-gik-paa-motorvejen> Berlingske 12. september 2015.

Flygtninge og Europa

Danmark har efterfølgende genindført grænsekontrollen, og der er blevet bygget mure og grænseposter i flere af de lande, som flygtningene tidligere rejste igennem. Men flugten fra krig og jagten på et bedre liv stopper ikke, fordi man bygger mure, og mange eksperter på feltet spår, at problemet vil fortsætte. EU's ledere har forsøgt at finde en løsning, men foreløbig er der ingen enighed blandt de 28 lande.

- Hvorfor er det så svært for medlemslandene at blive enige?
- Der er lang vej til søs fra Afrika til Lampedusa. Vejen fra Tyrkiet til Lesbos er væsentligt kortere, men den er der i øjeblikket ikke så mange, der tager, fordi EU har lavet en aftale med Tyrkiet. Hvad er det for en aftale, de har lavet?
- Hvad betyder den for de mange flygtninge? For Tyrkiet? Og for EU?
- Mange mener, at aftalen med Tyrkiet ikke er en holdbar løsning. Hvad kunne man gøre i stedet? Hvad mener eksperter på området?
- Hvad er argumenterne for og imod at modtage flygtninge i Europa? Del jer fx op og lad den ene gruppe argumenter for at modtage flygtninge og den anden imod.

Inspiration

Leila Stockmarr: Vores svigt over for flygtninge underminerer ideen om Europa, Politiken 17. juni 2016.

http://politiken.dk/debat/arkiv_debattoerer/leilastockmarr/ECE3241469/vores-svigt-over-for-flygtninge-underminerer-ideen-om-europa/

DR: overblik: de 9 punkter i Tyrkiet-aftale, 16. marts 2016: <http://www.dr.dk/nyheder/udland/overblik-her-er-de-ni-punkter-i-tyrkiet-aftale>

DR: EU-aftale med Tyrkiet krakelerer, 5. august 2016: <http://www.b.dk/globalt/eu-aftale-med-tyrkiet-krakelerer>

De højrenationale partier

Modstanden imod flygtninge, mod det fremmede, viser sig også på andre måder på den politiske scene rundt om i Europa, hvor nationalistiske partier, som er imod indvandring, får mange stemmer. I USA har den nyvalgte præsident Donald Trump i sin valgkamp talt meget for isolationisme og imod, at USA spiller så stor en rolle i verden, som landet har gjort hidtil.

- Herhjemme har vi Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige, i USA har de Donald Trump. Hvem har de i andre lande? Og hvad er de forskellige partiers holdninger?
- Nogle mener, at de nationalistiske partiers fremgang er udtryk for folkets oprør mod eliten. Det ses blandt andet også ved de seneste folkeafstemninger rundt om i Europa, hvor befolkningerne ikke stemmer det, som deres regeringer anbefaler. Hvad taler for og imod denne teori?
- I debatten hører man ofte fra dem, som ikke stemmer på Dansk Folkeparti og ikke så tit fra dem, som gør. Hvorfor mon det?

Inspiration

Joschka Fischer: Den blomstrende nationalisme truer Vestens fremtid, Politiken 17. januar 2016:

<http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/article5607397.ece>

Overblik: Her står Europas højrenationale stærkt, TV 2, 22. maj 2016: <http://nyheder.tv2.dk/udland/2016-05-22-overblik-her-staar-europas-hoejrenationale-staerkt>

Ulla Poulsen: Præsident Donald Trump kan give dønninger i Danmark, Kristeligt Dagblad, 7. oktober 2016: <http://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/hvad-nu-hvis-en-praesident-donald-trump-kan-give-doenninger-i-danmark>

Kapitel 2: Sprogets magt

Meget politik og magtudøvelse handler om at få folk til at forstå verden på en bestemt måde, og det kan man blandt andet gøre ved at give ting og begreber betegnelser, som peger i den retning, som man gerne vil påvirke folk. Den form for sproglig magtanvendelse finder sted hele tiden, overalt, både i det små og det store.

Den tyske jøde Victor Klemperer skriver således under Anden Verdenskrig om nazisternes sprog: "Ord kan virke som bitte små doser arsenik: De sluges ubemærket, de synes ikke at have nogen virkning, men efter nogen tid viser giftens virkning sig alligevel." Victor Klemperer, LTi – Det Tredje Riges sprog.

Der er både eksperter og lægmænd, der mener, at både samfundsudviklingen og den måde, vi taler om hinanden og "de andre" på, minder påfaldende meget om, hvordan det var i tiden før Anden Verdenskrig. En nutidig forsker udtrykker det sådan:

"Det er vigtigt at kunne få børn og unge til at forstå, at Hitler jo ikke startede med at sende jøder i gasovnene i kz-lejre. Det hele startede med hadefulde retorik og populistiske påstande, der minder utrolig meget om vores tid. Det er en vigtig pointe." Enno Lenze, leder af Berlin Story Bunker, Politiken 1. november 2016.

Man kan sige, at et citat som dette netop illustrerer Enno Lenzes pointe:

"Hvorfor skulle udlændinge klare sig selv, nu hvor de har krav på husly og lomme penge fra staten, så snart de kommer hertil? De sviner, de svindler, de stjæler, de voldtager og de dræber." Cheanne Nielsen, Dansk Folkepartis årsmøde, 17. september 2016.

- Hvad er det for argumenter og sproglige konstruktioner, der bliver brugt i debatten, både for og imod flygtninge i dag?
- Hvilke verdensopfattelser peger forskellige former for sprogbrug tilbage på?
- Sammenlign sprogbrugen i nedenstående eksempler eller find selv andre eksempler på nettet.

Jonas Keiding Lindholm: Hvor mange flere børn skal drukne i Middelhavet? Politiken, 7. oktober 2016:

<http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE3417306/hvor-mange-flere-boern-skal-drukne-i-middelhavet/>

David Trads: Da flygtningene kom, forsvandt humanismen, altinget.dk 16. maj 2016:

<http://www.altinget.dk/artikel/trads-da-flygtningene-kom-forsvandt-humanismen>

Inger Støjberg: Glædelig Eid til alle muslimer, Berlingske 27. juli 2014:

<http://www.b.dk/kronikker/glaedelig-eid-til-alle-muslimer>

Marie Krarup: danskhed, blog på berlingske.dk 24. september 2016: <http://puls.politiko.dk/danskhed/>

Ords betydning

I den mere stille og rolige ende af det sproglige spektrum findes også mange ord, som har en forholdsvis neutral betydning, men som betegnes med et politisk ladet udtryk i debatten. Kig på ordene i boksen til højre.

- Hvad er den mest objektive betydning af ordet?
- Hvilke konnotationer har det, negative og positive?
- Hvad kunne man ellers kalde begrebet?
- Hvad betyder det for opfattelsen af det, at begrebet kaldes lige netop dette?

- effektivisering
- cafe penge
- terrorist
- fjumreår
- integrationsminister
- integrationsydelse

Find selv flere eksempler.

Inspiration

Anmeldelse af LTI, Information, 3. december 2010:

<https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2010/12/lti-rigets-stemme>

Indigneret og politisk anmeldelse af LTi, som sammenligner med politikernes sprogbrug i dag:

<http://modkraft.dk/node/14207>

Sproglaboratoriet, DR P1: om framing: <https://www.youtube.com/watch?v=KVqp7A0S1OI>

Sproglaboratoriet, DR P1: om at kunne modstå den politiske påvirkning, med Knud Lindholm Lau:

<http://www.dr.dk/radio/ondemand/p1/sproglaboratoriet-2016-04-01>

Podcast om sprogets magt, med bl.a. professor Klaus Kjøller og journalist Martin Krasnik.

<https://soundcloud.com/radioprogrammeteinfach/sprogets-magt-magtens-sprog>

Kapitel 3: Forestillingen LAMPEDUSA og interview med instruktøren

Forslag til arbejdsspørgsmål til analyse af opsætningen af LAMPEDUSA.

Før forestillingen:

- Kig efter, hvad lyset gør, lyt efter lyde og musik – hvordan medvirker de til forestillingen?
- Hvilke valg har instruktøren truffet, og hvad betyder det for forestillingen?
- Hvilken spillestil bruger skuespillerne?

Efter forestillingen

- Hvad var dit umiddelbare indtryk af forestillingen? Begrund det.
- Beskriv scenografi, kostumer, lys, lyd. Synes du, de elementer spiller godt sammen med teksten, eller var der noget, som ikke passede så godt?
- Hvad betyder det, at publikum er så tæt på skuespillerne? Hvilken forskel ville der være, hvis de stod oppe på scenen, og I sad i salen?
- Hvordan var spillestilen?
- Hvad bidrager til det realistiske i forestillingen, og hvad gør ikke?

Comic relief

Trods det alvorlig emne har forestillingen også meget humor i sig, som har funktion af *comic relief*. Det vil sige, at humoren tillader os at grine og letter stemningen lidt efter alvoren og gør det lettere for publikum også at tage det alvorlige ind. *Comic relief* bruges i mange ellers alvorlige fiktioner, lige fra graverscenen i Shakespeares *Hamlet* og til de morsomme bifigurer i dramaserier.

- Hvordan bruges *comic relief* i LAMPEDUSA?
- Digt selv en scene, hvor der bruges *comic relief*.

Inspiration

Forestillingens side på Soho Theatre i London, hvor den havde urpremiere i 2015. Bl.a. dramatikerens introduktion til forestillingen og en audio-udgave af hele forestillingen.

<http://www.sohotheatre.com/whats-on/lampedusa/>

Interview med instruktøren

Interviewet med instruktør Andreas Dawe behandler forskellige emner, blandt andet politisk kunst, hvorfor dette konkrete stykke er valgt og forsøget på at opløse skellet mellem skuespillere og publikum. Det

giver et indblik i det konkrete arbejde i prøvelokalet og kan både bruges til at diskutere nogle af instruktørens holdninger, til inspiration for egne prøver og som baggrund for stykket.

Forslag til diskussioner

- I hvor høj grad lykkes det for forestillingen at nedbryde skellet mellem publikum og skuespillere?
- Diskutér Andreas Dawes holdning til, hvad kunsten kan. Kan den mere end det, han nævner?
- Skal kunst have en bestemt funktion
- Hvad er politisk kunst og hvad bliver den brugt til? Find eksempler.

Inspiration

God politisk kunst hiver os op af ideologiens skyttegrav, Information 9. februar 2016:

<https://www.information.dk/debat/2016/02/god-politisk-kunst-hiver-ideologiens-skyttegrav>

INTERVIEW MED ANDREAS DAWE, INSTRUKTØR OG STIFTER AF AKUT360

Hvorfor lave kunst om noget, som vi kan læse om i avisen næsten hver dag?

Jeg mener, at det er vigtigt at behandle emner som flygtninge, fordi kunsten kan noget andet en mediernes faktaoplysning. Kunsten kan belyse et tema på andre måder – og tale til vores følelser. Teatret kan skabe rum til oplevelse, eftertanke og debat, fordi det tager sig tid, og vi sidder sammen i et rum og oplever noget og giver det den tid, det skal have. Det er vigtigt, fordi teatret ikke bombarderer os med oplysninger og fakta, som medierne gør, men netop giver tid og plads. Teatret giver mulighed for fordybelse, både hver for sig og sammen.

Hvorfor har du valgt lige præcis dette stykke?

Hvad tiltalte dig?

Af flere grunde til. For det første ramte det mig lige i hjertekulen, første gang jeg læste det. For det andet kan jeg fra et fagligt synspunkt se, at det er det rigtig godt skrevet og vanvittigt godt bygget op. Jeg kendte ikke Lustgarten før, men jeg blev gjort opmærksom på ham, da LAMPEDUSA spillede i Stockholm, og jeg synes, han er virkelig spændende dramatiker. Han kan sit håndværk og skriver medrivende, poetisk, dramatisk og ud fra en stærk humanitær-politisk platform. Han har noget på hjerte, har et

budskab, og så er temaet hamrende aktuelt, fordi flygtningekrisen berører og vedkommer os alle på alle mulige leder og kanter.

Kan man sige, at forestillingen er politisk kunst?

Ja, den tager fat i et emne, der også er politisk, men den er ikke partipolitisk. Det gode ved Lustgarten er, at han ikke prøver at være politisk korrekt eller ukorrekt. Han er kunstner, ikke agitator. Han forsøger ikke at trække meninger ned over hovedet på publikum, og han lader det være op til publikum at tænke over, hvad stykket betyder. Men han har et klart humanitært-politisk standpunkt, og det er for mig at se det helt rigtige, for var han partipolitisk funderet, kunne han lige så godt have skrevet en kronik i avisen i stedet.

Lustgartens ærinde er at belyse sit emne og få os alle – også politikerne – til at se, hvordan en flig af verden ser ud, men stykket er heldigvis ikke fyldt med politiske paroler, og man kan derfor have stort udbytte af at se forestillingen, uanset hvilken politisk fløj, man tilhører. Lige med denne forestilling kan det dog være svært helt at skille kunst og politik ad, det erkender jeg. Jeg elsker det kunstneriske rum, og stykket tænder mig kunstnerisk, men selvfølgelig er jeg også optaget af flygtningekrisen og har klare meninger om den. Alligevel forsøger jeg at gøre som dramatiker og holde det politiske væk, så jeg ikke kommer til at presse mine holdninger ned over forestillingen.

Stykket har ingen ambition om at få folk til at mene noget bestemt, men vil til gengæld rigtig gerne vække til samtale, debat og eftertanke, og det synes jeg egentlig er kunstens fornemste opgave. Lustgarten beskriver det selv sådan: Stykket handler om håb og muligheder; om at leve sammen, for det MÅ vi.

Hvordan har du forberedt dig på arbejdet med forestillingen? Og hvad er din plan for arbejdet? (Interviewet er lavet før prøverne begyndte den 21. november 2016).

Jeg har blandt andet forberedt mig ved at læse stykket rigtig mange gange og ved at læse en masse om emnet og se film om det. For hver gang jeg læser stykket, opdager jeg nye ting, får nye ideer til iscenesættelsen, til lyde, til musik osv. Jeg har på forhånd en plan for, hvilke musikstykker jeg vil bruge, mens alt hvad der ellers er af lys og lyd bliver til i samarbejde med lyddesigner og lysdesigner. Jeg har fra start lavet en foreløbig skitse for, hvordan skuespillernes arrangementer (dvs. hvor de går og står) skal være, men alle planerne er blot udgangspunkter, for jeg ved, hvor meget der kan ændre sig, når vi arbejder med teksten sammen.

Den første dag begynder vi med en læseprøve, hvor hele holdet, det vil sige skuespillere, lysdesigner, lyddesigner, administrator, teknikere, instruktørassistent osv., er med. Her læser skuespillerne teksten højt, og jeg fortæller om mine tanker og planer, og vi snakker generelt om stykket. Fra dag 2 begynder arbejdet for alvor i prøvelokalet, hvor vi starter på side 1 og bevæger os igennem manuskriptet. Jeg prøver både med skuespillerne hver for sig og sammen, for selvom de ikke har kontakt med hinanden via teksten, skal de alligevel interagere. De fleste dage er der kun de to skuespillere, instruktørassistenten og mig til stede i prøverummet. Ret tidligt inviterer vi dog venner og kolleger ind for at se gennemspilning en gang om ugen, fordi skuespillerne har brug for publikum at spille op imod.

Jeg har bedt de to skuespillere lære så meget af teksten, som de kan, før vi mødes i prøvelokalet. Stykket er bygget op som en række monologer, så der er meget tekst, og det tager lang tid at lære så meget tekst udenad. Men det er en stor gave for arbejdet, at man kan teksten. Det betyder, at det er meget lettere at arbejde med ordene og få dem til at leve. Så længe man som skuespiller ikke kan teksten, bruger man alt for meget energi på at huske ordene, og så kommer kreativiteten ikke ordentligt i spil. Men de kan ikke det hele fra start, det kan man ikke – det skal arbejdes ind i kroppen ved at "gå på gulvet" og arbejde med ordene. Når arrangementet er lagt fast, kan skuespillerne nå til et punkt, hvor kroppen husker ordene, fordi der bliver koblet fysik og bevægelser på. Vi har en sufflør under hele prøveperioden, netop fordi det på den måde er lettere for skuespilleren at lægge manuskriptet fra sig tidligt i forløbet.

Vi skal også arbejde en del uden teksten for at finde ud af, hvordan de to karakterer er. Vi skal blandt andet arbejde med kroppen; med at være i rummet, sidde, ligge, stå osv. for at finde ud af, hvordan deres karakterer fremtræder rent kropsligt/fysisk; hvordan går de, har de ondt i knæet, har de tics eller mærkelige vaner? I det arbejde bruger jeg ofte musik til at skabe stemninger og til at bevæge sig til. Vi arbejder også arbejde med karakternes stemmer. Hvordan taler de? Hvordan lyder de f.eks., når de skælder ud? Når de er glade? Eller når de synger! Hvilke sange ville de vælge at synge? Den slags er både sjovt og givende at arbejde med. Derudover laver jeg interviews med skuespillerne, mens de er i karakter, og spørger dem om alle mulige ting, som kan være relevante for dem at vide om deres karakter, og som kan sætte tanker i gang om, hvad der ligger bag de replikker, de siger, og de ting, som de gør. Og allerede på tredjedagen får de prøvekostumer på, for det kan også være en hjælp i arbejdet med karakteren at have noget andet tøj på end ens eget.

Hvorfor er der næsten ingen scenografi?

Fordi jeg mener, at fortællingen er stærk nok i sig selv; det er i dén dramatikken ligger, ikke i alt muligt udenom. Den måde, stykket er skrevet på, lægger op til, at der er så lille afstand mellem publikum og skuespillere som muligt, det lægger ikke op til det store udstyrsstykke. For at gøre oplevelsen intens vil jeg gerne opløse skellet mellem skuespillere og publikum, så vi er sammen i det samme rum – og på den måde skabe så meget nærvær, kontakt og inddragelse som muligt. Det er meget vigtigt, at afstanden

mellem publikum og de medvirkende er så lille som muligt, fordi de to karakterer er helt almindelige mennesker, der bare kommer ud for dramatiske ting. Det kunne lige så godt være en fra publikum, der oplevede det, de oplever! Det kunne have været os alle, og det enkle setup er skabt for at understrege dette.

LAMPEDUSA er en fortælling i øjenhøjde. Det er håndholdt teater, så at sige, og på en måde er der en tråd tilbage til dengang, hvor man sad rundt omkring bålet og fortalte historier.

Øvrige kilder og inspiration

Bøger

Jens Christian Grøndahl: *Europas ambassade*. Gyldendal, 2016.

Klaus Rothstein: *Flugten til Europa*. Tiderne Skifter, 2015.

Begge forfattere har besøgt Lampedusa og begge bøger giver et rigtig godt indblik i hele flygtningetematikken + i hvordan de mange flygtninge og drukneulykker påvirker livet og dagligdagen på Lampedusa.

Suzanne Brøgger: "Frygten for de fremmede" i essaysamlingen *Kvælstof*. Gyldendal, 1990.

Essayet er skrevet i 1987, men kunne lige så godt være skrevet i dag.

Victor Klemperer: *LTI – Det Tredje Riges sprog*. Tekst og tale, 2010.

Tv-udsendelser

Exodus: Our Journey to Europe, BBC.

Tre afsnit af en times varighed følger en række flygtninge hele vejen, fra de bryder op fra deres hjem, til de lander i deres nye hjemland et sted i Europa.

Lampedusa Im Winter.

Et fantastisk fint, nænsomt og usminket indblik i livet på Lampedusa – både som det leves i sin "normalitet", men selvfølgelig også som det leves i konsekvenserne af at være opsamlingssted tusindvis af bådflugtninge. <http://lampedusaimwinter.derfilm.at/>

Tod im Mittelmeer (Døden i Middelhavet).

Tysk dokumentar om den drukneulykke, der skete ud for Lampedusas kyst den 3. oktober 2013, og som kostede flere hundrede menneskeliv. Den ulykke, som satte Anders Lustgarten i gang med at skrive "Lampedusa". <https://www.youtube.com/watch?v=c2xSBuDCHPA>

Billedkunst

Jason deCaires Taylor: *The Raft of Lampedusa*. Søg blot efter det i Google.

Bare for sjov

Scenen.dk har en [teaterbrevkasse](#), hvor man kan spørge om alt, der handler om teater.

Rasmus Degnbol: *Europe's new borders*. Museum of Modern Art:

<https://medium.com/insecurities/introduction-europes-new-borders-ff18120758e2#.ws2ul5fkx>

Musik som indgår i forestillingen, og som instruktøren har brugt løbende i arbejdet

Giovanni Battista Pergolesi: "Stabat Mater" med Andreas Scholl, Barbara Bonney og Les Talents Lyrique under ledelse af Christophe Rousset, Decca 1999.

Derudover bruges musik af Toumani og Sidiki Diabaté, Rammstein og Kate Tempest.

Som udgangsmusik høres "These are the Days" af og med Sir Van Morrison fra albummet *Avalon Sunset*, Mercury Records 1989.